

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КРУГЛОГО СТОЛУ

СУЧАСНА ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Присвячено Міжнародному дню толерантності

15 листопада 2024 року

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Факультет психології, політології та соціології

Кафедра психології

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

КРУГЛОГО СТОЛУ

«СУЧАСНА ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

Присвячено Міжнародному дню толерантності

15 листопада 2024 року

Видавництво
«Юридика», 2025

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Аракелян Мінас Рамзесович**, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, перший проректор Національного університету «Одеська юридична академія»

Члени редакційної колегії:

Цільмак Олена Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Геращенко Олександр Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Гурін Руслан Сергійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Джежик Ольга Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Самара Ольга Євгенівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ташматов Вячеслав Абдуллайович, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Шмаленко Юлія Іванівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія».

Зважаючи на свободу наукової творчості, відповідальність за достовірність матеріалів та фактів, унікальність тексту тез та дотримання вимог академічної доброчесності, несуть автори.

С 916 Сучасна юридична психологія: виклики та перспективи : збірник матеріалів Круглого столу присвяченого Міжнародному дню толерантності (м. Одеса, 15 листопада 2024 р.) / за заг. ред. М. Р. Аракеляна. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2025. – 160 с. Режим доступу: <https://doi.org/10.32837/11300.29134>

ISBN 978-617-8182-85-4

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.29134>

Збірник матеріалів підготовлено за доповідями учасників Круглого столу «Сучасна юридична психологія: виклики та перспективи» присвяченого Міжнародному дню толерантності (м. Одеса, 15 листопада 2024 р.).

УДК 159.98:340(049.2)

DOI:

Довженко Мирослава Юріївна,
здобувач факультету психології політології та соціології
Національний університет «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент
Джежик Ольга Володимирівна

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ ПРАВОПОРУШНИКА ТА ОСНОВНІ ЧИННИКИ ЇЇ ФОРМУВАННЯ

Наукове дослідження вказує, що особистість злочинця (правопорушника) визначається як свідомий суб'єкт, який володіє сукупністю біологічно обумовлених і соціально зумовлених характеристик. Його поведінка має антисуспільну спрямованість, що формується під впливом конкретних соціально-політичних, економічних і культурних умов.

У вітчизняній кримінології існують різні підходи до визначення поняття особи злочинця. В одному випадку це людина, яка вчинила суспільно небезпечний вчинок, що заборонений кримінальним правом, і єдине, що об'єднує злочинців, це факт скоєння злочину (Карпец І. І.). В іншому підході акцентується увага на відмінності між злочинцем і незлочинцем, підкреслюючи, що злочинець – це особа, чия діяльність утворює систему злочинних дій. Це зумовлено тим, що особистість формується через її діяльність, зокрема, злочинну. Вчинення злочину позначається на психології особистості, формуючи у неї антисуспільну орієнтацію.

Особистість злочинця можна охарактеризувати як з юридичної, так і з психологічної точки зору. Юридичні ознаки включають факт скоєння кримінального діяння, вік, з якого настає кримінальна відповідальність, осудність, а також часові межі, протягом яких особа має правовий статус злочинця. Ці межі визначені законом і закінчуються після відбуття покарання і погашення судимості.

Психологічні характеристики злочинця виявляються через сукупність властивостей, які є внутрішніми передумовами для злочинної поведінки. Це також визначає індивідуальність кожного злочинця, його правовий статус та поведінку.

Генезис злочинної поведінки полягає в тому, що індивід розвиває психологічну готовність до злочинних дій або

бездіяльності, в процесі чого він суб'єктивно оцінює зовнішні умови, спонуки, і обирає спосіб дії. Важливим моментом є прийняття злочинної мети та способу досягнення цієї мети. Для злочинців, які приймають злочинний спосіб дій, позитивна сторона таких дій є першочерговою, а негативні наслідки, зокрема можливість покарання, усвідомлюються обмежено.

У злочинців із стійкою криміногенною схильністю формується кримінальна особистісна норма, яка виражає рішучість діяти незаконно для досягнення певної мети. Це призводить до формування кримінального стереотипу. Зріла криміногенна схильність вказує на потенційну готовність до скоєння злочину, тоді як недостатньо зріла схильність формується під впливом зовнішніх умов.

Кримінальні мотиви можуть бути обумовлені аморальними потягами, матеріальними чи статусними вимогами, бажанням належати до певної групи чи здобути кримінальний авторитет. Мотиви можуть також включати захист особистісно важливих цінностей або звільнення від нервової напруги.

Мета злочинної поведінки полягає в досягненні бажаного результату через певні дії або бездіяльність. Вольова регуляція необхідна для подолання моральних бар'єрів і переходу до злочинної поведінки, тоді як інтелектуальна регуляція виражається у свідомому формуванні готовності до злочину.

Процес формування особистості злочинця є складним і триває протягом всього життя. Особистість змінюється, набуваючи новий досвід, навички, потреби. Ці зміни можуть бути як позитивними, так і негативними, зокрема призводити до деградації особистості.

Список використаних джерел

1. Дайте характеристику особистості правопорушника та основним чинникам її формування. URL: <https://studfile.net/preview/5461533/page:14/>

Ключові слова: особистість правопорушника, кримінологія, злочинна поведінка, криміногенна мотивація, деформація особистості.

Keywords: personality of the offender, criminology, criminal behavior, criminogenic motivation, personality deformation.

Довженко Мирослава Юріївна ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ ПРАВОПОРУШНИКА ТА ОСНОВНІ ЧИННИКИ ЇЇ ФОРМУВАННЯ	40
Зубарева Світлана Михайлівна ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ ТА САМОРЕГУЛЯЦІЇ ПСИХІЧНОЇ СТІЙКОСТІ В КРИЗОВИХ УМОВАХ ПСИХОЛОГІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	42
Костюк Вероніка Сергіївна ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТРИВОЖНИХ РОЗЛАДІВ У ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	46
Куліков Віталій Миколайович ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА ВПЛИВ ЗАКОНОДАВСТВА НА ЛІКУВАННЯ ЗАЛЕЖНОСТЕЙ	50
Миронова Ірина Ігорівна ЮРИДИЧНІ МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ПОВЕДІНКОВИХ АДИКЦІЙ	53
Папінян Вікторія Валентинівна, Брусанівська Вікторія Олегівна ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ НА МІЖОСОБИСТІСНІ СТОСУНКИ ТА СОЦІАЛЬНІ ЗВ'ЯЗКИ.....	56
Папінян Вікторія Валентинівна, Токова Леся Анатоліївна СОЦІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ОПОРА В КРИЗОВИХ УМОВАХ.....	62
Папінян Вікторія Валентинівна, Цехоцька Поліна Юріївна РОЛЬ ОНЛАЙН-СПІЛКУВАННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ	66
Папінян Вікторія Валентинівна, Юріцена Катерина Володимирівна СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР СТАНУ ПАНІКИ.....	70
Петровчан Діана Михайлівна ВПЛИВ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ НА РІВЕНЬ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД МОЛОДІ	75
Попова Ольга Сергіївна ПРОЦЕС СПІЛКУВАННЯ ЯК БАЗОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ФОРМОТВОРЕННЯ ПРАВОВІДНОСИН.....	78
Рєпнова Тетяна Петрівна ПРАВОВА ПОВЕДІНКА ПІДЛІТКІВ: КОНСТРУКТИВНИЙ ТА ДЕСТРУКТИВНИЙ АСПЕКТИ.....	82